

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia 2012 r.

w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu

Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz. U. Nr 122, poz. 1321, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Dozorowi technicznemu podlegają następujące rodzaje urządzeń technicznych:

- 1) urządzenia ciśnieniowe, w których znajdują się ciecze lub gazy pod ciśnieniem różnym od atmosferycznego:
 - a) kotły parowe o pojemności większej niż 2 dm³, przeznaczone do wytwarzania pary z cieczy z użyciem ciepła uzyskiwanego z paliwa w wyniku reakcji egzotermicznej lub z energii elektrycznej,
 - b) szybkowary ciśnieniowe,
 - c) kotły cieczowe o pojemności większej niż 2 dm³, przeznaczone do podgrzewania cieczy bez zmiany jej stanu skupienia z użyciem ciepła uzyskiwanego z paliwa w wyniku reakcji egzotermicznej lub z energii elektrycznej, z wyjątkiem kotłów cieczowych w instalacjach systemu otwartego,
 - d) zbiorniki stałe, dla których iloczyn nadciśnienia i pojemności jest większy niż 50 barów x dm³, a nadciśnienie jest wyższe niż 0,5 bara, przeznaczone do magazynowania cieczy lub gazów albo prowadzenia w nich procesów technologicznych, z wyjątkiem grzejników i nagrzewnic powietrza, zbiorników w instalacjach ziębnych o iloczynie nadciśnienia i pojemności nie większym niż 300 barów x dm³, zbiorników w instalacjach chłodniczych z rur o średnicy nie większej niż DN 25 z kolektorami i rozdzielaczami o pojemności każdego z nich nie większej niż 100 dm³ i przekroju nie większym niż 2 dm² oraz zbiorników stanowiących obudowy urządzeń elektrycznych, przewodów energetycznych i telekomunikacyjnych,

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i Nr 249, poz. 1832, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 98, poz. 817 i 818, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 oraz z 2011 r. Nr 132, poz. 766.
www.inforlex.pl

- e) zbiorniki przenośne - zmieniające miejsce między napełnieniem a opróżnieniem - o pojemności większej niż $0,35 \text{ dm}^3$ i nadciśnieniu wyższym niż 0,5 bara, przeznaczone do magazynowania lub transportowania cieczy lub gazów, z wyjątkiem pojemników aerozolowych jednorazowego użytku i pojemników przeznaczonych do transportu i dystrybucji napojów gazowanych, dla których iloczyn nadciśnienia i pojemności jest nie większy niż $500 \text{ barów} \times \text{dm}^3$, a nadciśnienie jest nie wyższe niż 7 barów,
- f) zbiorniki na gaz skroplony lub sprężony, służące do zasilania silników spalinowych w pojazdach,
- g) zbiorniki, w tym cysterny, do przewozu materiałów niezaliczonych jako niebezpieczne, które są pod ciśnieniem napełniane, opróżniane lub przewożone, dla których iloczyn nadciśnienia i pojemności jest większy niż $50 \text{ barów} \times \text{dm}^3$, a nadciśnienie jest wyższe niż 0,5 bara,
- h) wytwornice acetylenu, stałe i przenośne, przeznaczone do wytwarzania acetylenu w wyniku reakcji chemicznej między węglikiem wapnia a wodą oraz zasobniki węglika wapnia, zbiorniki acetylenu, przeznaczone do magazynowania, schładzania i osuszania, i rurociągi technologiczne acetylenu wraz z osprzętem, przeznaczone do transportu acetylenu w obrębie instalacji, niezależnie od średnicy nominalnej DN,
- i) rurociągi pary łączące kocioł z turbogeneratorem,
- j) rurociągi technologiczne do materiałów niebezpiecznych o właściwościach trujących, żrących i palnych pod nadciśnieniem wyższym niż 0,5 bara i średnicy nominalnej większej niż DN 25, wyprodukowane lub przebudowane po dniu 16 lipca 2002 r., przeznaczone do:
 - gazów sprężonych, gazów skroplonych, gazów rozpuszczonych pod nadciśnieniem, par oraz tych cieczy, dla których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest wyższe niż 0,5 bara,
 - cieczy, których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest niższe niż 0,5 bara i iloczyn nadciśnienia dopuszczalnego cieczy i średnicy nominalnej rurociągu DN jest większy niż 2000 barów;
- 2) zbiorniki bezciśnieniowe i zbiorniki o nadciśnieniu nie wyższym niż 0,5 bara, przeznaczone do magazynowania materiałów niebezpiecznych o właściwościach trujących lub żrących oraz do magazynowania materiałów ciekłych zapalnych, których prężność pary w temperaturze 50°C nie jest większa niż 3 bary, a temperatura zapłonu nie jest wyższa niż 61°C , z wyjątkiem zbiorników w instalacjach zasilania silników spalinowych pojazdów i zbiorników o pojemności nie większej niż 1.000 dm^3 ;
- 3) zbiorniki, w tym cysterny, do przewozu materiałów niebezpiecznych, dopuszczone na podstawie przepisów odrębnych, z wyłączeniem zbiorników ładunkowych, będących

integralną częścią konstrukcji statku żeglugi śródlądowej i objętych nadzorem technicznym instytucji klasyfikacyjnej;

- 4) duże pojemniki do przewozu luzem materiałów niebezpiecznych (DPPL) określone w przepisach odrębnych;
- 5) urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych;
- 6) maszyny służące do przemieszczania osób lub ładunków w ograniczonym zasięgu:
 - a) wciągarki i wciągniki,
 - b) suwnice,
 - c) żurawie,
 - d) układnice,
 - e) dźwigniki (podnośniki), w tym systemy do parkowania samochodów, z wyjątkiem dźwigników stanowiących wyposażenie pojazdów, dźwigników do pochylania stołów technologicznych i dźwigników przenośnych z napędem ręcznym,
 - f) wyciągi towarowe,
 - g) wyciągi statków,
 - h) podesty ruchome,
 - i) urządzenia dla osób niepełnosprawnych,
 - j) schody i chodniki ruchome,
 - k) przenośniki okrężne kabinowe i platformowe,
 - l) wózki jezdniowe podnośnikowe z mechanicznym napędem podnoszenia;
- 7) dźwigi do transportu osób lub ładunków, dźwigi budowlane i dźwigi towarowe małe;
- 8) dźwignice linotorowe;
- 9) przenośniki kabinowe i krzeselkowe o ruchu obrotowym, przeznaczone do celów rekreacyjno-rozrywkowych;
- 10) urządzenia techniczne służące do przemieszczania kontenerów przy pracach przeładunkowych;
- 11) urządzenia załadowcze, wyładowcze lub podające ładunki w ciągach technologicznych przeładowczych;
- 12) układarki do układania torów, wypornice, żurawie i korektory położenia służące do zawieszania i regulacji sieci trakcyjnej;
- 13) przeciągarki pojazdów szynowych;
- 14) osobowe i towarowe koleje linowe;
- 15) wyciągi do przemieszczania osób w celach turystyczno-sportowych;
- 16) pomosty ruchome z zespołami napędowymi w przystaniach promowych.

§ 2. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do urządzeń technicznych w elektrowniach jądrowych.

§ 3. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz. U. Nr 120, poz. 1021 oraz z 2003 r. Nr 28, poz. 240).

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM
ZAWIANYM I REDAKCYJNYM

DYREKTOR
Departamentu Prawnego

Monika Studzinska
radca prawny

25.04.2012 r.

UZASADNIENIE

W dniu 1 lipca 2011 roku weszła w życie ustawa z dnia 13 maja 2011 r. *o zmianie ustawy – Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 132, poz. 766). W art. 3 ustawa dokonuje m.in. zmiany brzmienia art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. Nr 122, poz. 1321, z późn. zm.), w następujący sposób: „2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu, z wyłączeniem urządzeń technicznych w elektrowniach jądrowych, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania tych urządzeń.”. Zatem, zmianie uległa treść delegacji ustawowej, na podstawie której zostało wydane obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych dozoru technicznego podlegających dozorowi technicznemu (Dz. U. Nr 120, poz. 1021, z późn. zm.).

W związku ze zmianą stanu prawnego zachodzi konieczność wydania nowego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu. Zgodnie bowiem z § 32 ust. 2 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908), „Jeżeli zmienia się treść przepisu upoważniającego do wydania aktu wykonawczego w ten sposób, że zmienia się rodzaj aktu wykonawczego albo zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym lub wytyczne dotyczące treści tego aktu, przyjmuje się, że taki akt wykonawczy traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej treść przepisu upoważniającego.”. Należy przy tym wspomnieć, że zgodnie z art. 10 ust. 2 ww. ustawy z dnia 13 maja 2011 r., nowe rozporządzenie Rady Ministrów, którego podstawą jest art. 5 ust. 2 ustawy o dozorcze technicznym, należy wydać w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy.

W porównaniu z obecnie obowiązującym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu, wprowadzono następujące zmiany:

1) § 1 pkt 1 lit. j otrzymał brzmienie:

- j) rurociągi technologiczne do materiałów niebezpiecznych o właściwościach trujących, żrących i palnych pod nadciśnieniem wyższym niż 0,5 bara i średnicy nominalnej większej niż DN 25, przeznaczone do:

- gazów sprężonych, gazów skroplonych, gazów rozpuszczonych pod nadciśnieniem, par oraz tych cieczy, dla których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest wyższe niż 0,5 bara,
- cieczy, których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest niższe niż 0,5 bara i iloczyn nadciśnienia dopuszczalnego cieczy i średnicy nominalnej rurociągu DN jest większy niż 2000 barów;

2) § 2 otrzymał brzmienie: „§ 2. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do urządzeń technicznych w elektrowniach jądrowych.”.

Zmiana wprowadzona w § 1 pkt 1 lit. j wynika z konieczności uporządkowania systemu prawnego w zakresie sprawowania dozoru technicznego nad rurociągami przesyłowymi (w tym gazociągami), które zgodnie z obowiązującymi przepisami są obiektami budowlanymi.

Najwyższa Izba Kontroli w *Informacji o wynikach kontroli obsługi odbiorców końcowych gazu ziemnego* z dnia 7 maja 2008 r., dostrzegła potrzebę realizacji wniosku *de lege ferenda*, a dotyczącego nowelizacji przez Radę Ministrów przepisu § 1 pkt 1 lit. j przedmiotowego rozporządzenia. Zgodnie z wnioskiem NIK nowelizacja ta ma mieć na celu jednoznaczne ustalenia, czy i w jakim zakresie gazociągi podlegają dozorowi technicznemu.

W 2010 roku Ministerstwo Gospodarki przeprowadziło ankietę wśród szerokiego grona podmiotów gospodarczych, dotyczącą funkcjonowania ww. rozporządzenia Rady Ministrów, m.in. w kontekście dozoru nad rurociągami przesyłowymi i technologicznymi (w tym gazociągami). Wyniki ankiety wykazały, że wykreślenie ww. rurociągów z treści rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r., pozwoliłoby zakończyć, trwający od wielu lat, spór między Urzędem Dozoru Technicznego a przedsiębiorcami budującymi i eksploatującymi rurociągi, zachowując jednocześnie dotychczasowy wysoki poziom bezpieczeństwa, zarówno przy budowie rurociągów, jak i ich eksploatacji.

W obecnym kształcie przepis § 1 pkt 1 lit. j) rozporządzenia dotyczy rurociągów przesyłowych i technologicznych przeznaczonych do gazów sprężonych, gazów skroplonych, gazów rozpuszczonych pod nadciśnieniem, par, cieczy, których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest wyższe niż 0,5 bara oraz cieczy, których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest niższe niż 0,5 bara i iloczyn nadciśnienia dopuszczalnego cieczy i średnicy nominalnej rurociągu DN jest większy niż 2.000 barów. Przepis ten dotyczy zatem rurociągów technologicznych, gazociągów oraz rurociągów przesyłających ropę naftową oraz paliwa ropopochodne.

Należy przy tym zauważyć, że rozporządzenie Rady Ministrów wymienia rurociągi przesyłowe w grupie urządzeń ciśnieniowych, co jest sprzeczne zarówno z prawem międzynarodowym, jak i regulacjami krajowymi. Otóż, zgodnie z art. 1 ust. 3.1. dyrektywy 97/23/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 maja 1997 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw

Członkowskich dotyczących urządzeń ciśnieniowych (Dz. Urz. WE L 181 z 09.07.1997, str. 1, L265 z 27.09.1997, str. 110), rurociagi przesyłowe są wyłączone spod jej przepisów. Tym samym nie są zaliczane do urządzeń ciśnieniowych. Podobnie, rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń ciśnieniowych i zespołów urządzeń ciśnieniowych (Dz. U. Nr 263, poz. 2200) w § 2 ust. 1 wyłącza ze swojego zakresu rurociagi przesyłowe.

Obecnie, rurociagi przesyłowe, o których mowa w ww. rozporządzeniu Rady Ministrów – jako że są obiektami budowlanymi – podlegają ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.). Włączanie zatem rurociągów przesyłowych pod reżim dozoru technicznego powoduje swoisty dualizm przepisów, gdyż wymagania odnośnie budowy tych rurociągów, jak również obowiązki zapewnienia bezpiecznej ich eksploatacji regulują przepisy Prawa budowlanego i Prawa energetycznego oraz przepisy wykonawcze do tych ustaw.

Przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.), normują działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych. Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 1 i 3a Prawa budowlanego, jako obiekt budowlany należy rozumieć budowlę stanowiącą całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami, a także gazociąg oraz rurociąg (jako obiekt liniowy). Przy czym, jako budowlę zdefiniowano każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak np.: sieci techniczne, sieci uzbrojenia terenu.

Zgodnie z art. 5 Prawa budowlanego, sieci gazowe należy projektować i budować, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając:

- 1) spełnienie wymagań podstawowych dotyczących: bezpieczeństwa konstrukcji, bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczeństwa użytkowania, odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska;
- 2) możliwość utrzymania właściwego stanu technicznego.

Prawo budowlane w art. 61 określa także obowiązki właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego, do których należy:

- 1) utrzymywanie i użytkowanie obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywanie w należyтым stanie technicznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej;

- 2) zapewnienie, dochowując należytej staranności, bezpiecznego użytkowania obiektu w razie wystąpienia czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury.

Ponadto, zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli:

- 1) okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego. W trakcie tej kontroli, należy dokonać sprawdzenia wykonania zaleceń z poprzedniej kontroli. W czasie kontroli lub bezpośrednio po jej przeprowadzeniu, właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu budowlanego ma obowiązek usunąć stwierdzone uszkodzenia oraz uzupełnić braki, które mogłyby spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia bądź środowiska, a w szczególności katastrofę budowlaną, pożar, wybuch, porażenie prądem elektrycznym albo zatrucie gazem (art. 70 ust. 1 Prawa budowlanego);
- 2) okresowej, co najmniej raz na 5 lat (niezależnie od kontroli corocznej), polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego. Sprawdzenie stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu sieci gazowej obejmuje prace wynikające z corocznej kontroli okresowej oraz działania mające na celu sprawdzenie stanu technicznego wszelkich urządzeń, połączeń rozłącznych i nierozłącznych, ochrony przeciwkorozyjnej, izolacji przewodów i instalacji elektrycznych, instalacji odgromowych itp., a w przypadku konieczności, obejmuje również wykonanie badań lub ekspertyz.

Zgodnie z ust. 5 tego przepisu, kontrolę stanu technicznego powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych i gazowych, uzyskiwane na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. Nr 89, poz. 828, z późn. zm.).

Z treści art. 63 Prawa budowlanego wynika, że właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany przechowywać przez okres istnienia obiektu dokumentację budowy i dokumentację powykonawczą, a także inne dokumenty i decyzje dotyczące obiektu, oraz opracowania projektowe i dokumenty techniczne robót budowlanych wykonywanych w obiekcie w toku jego użytkowania. Ustawodawca w art. 64 nakłada na właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego obowiązek prowadzenia dla każdego obiektu budowlanego książki obiektu budowlanego, stanowiącej dokument przeznaczony do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego. Protokoły z kontroli obiektu budowlanego, oceny i ekspertyzy dotyczące jego

stanu technicznego oraz w/w dokumenty powinny być dołączone do książki obiektu budowlanego.

Ponadto, zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.), przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych odpowiedzialne jest za:

- 1) bezpieczeństwo dostarczania paliw gazowych poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu gazowego;
- 2) prowadzenie ruchu sieciowego w sposób skoordynowany i efektywny z zachowaniem wymaganej niezawodności dostarczania paliw gazowych i ich jakości;
- 3) eksploatację, konserwację i remonty sieci, instalacji i urządzeń, wraz z połączeniami z innymi systemami gazowymi, w sposób gwarantujący niezawodność funkcjonowania systemu gazowego;
- 4) zapewnienie długoterminowej zdolności systemu gazowego w celu zaspokajania uzasadnionych potrzeb w zakresie przesyłania paliw gazowych w obrocie krajowym i transgranicznym.

Obowiązki przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych w zakresie bezpiecznej eksploatacji sieci gazowych określone są również w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz. U. Nr 133, poz. 891). Zgodnie z § 34 ust. 2 ww. rozporządzenia przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych zobowiązane są do współpracy z przedsiębiorstwami energetycznymi zajmującymi się magazynowaniem paliw gazowych lub skraplaniem, lub regazyfikacją skroplonego gazu ziemnego w zakresie:

- 1) pracy sieci przesyłowej, dystrybucyjnej, instalacji magazynowej lub instalacji skroplonego gazu ziemnego;
- 2) zapobiegania i usuwania awarii lub zagrożeń bezpiecznego funkcjonowania sieci gazowych lub instalacji oraz odtworzenia tych sieci lub instalacji uszkodzonych w wyniku awarii.

W oparciu o ww. przepisy prawne, operatorzy systemów gazowych posiadający bądź użytkujący rurociągi przesyłowe, opracowali szczegółowe procedury dotyczące prowadzenia bieżącego nadzoru nad stanem technicznym rurociągów (w tym gazociągów) przesyłowych związane z regularnym ich przeglądaniem, konserwacją i naprawami, co pozwala na zachowanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa tych obiektów budowlanych.

Powyższe przepisy nie wymagają zarówno uzgadniania dokumentacji towarzyszącej budowie rurociągu z Urzędem Dozoru Technicznego, jak i udziału inspektorów Dozoru Technicznego podczas przeprowadzania przez inwestora m.in. prób szczelności i prób ciśnieniowych rurociągów oddawanych do użytkowania.

Należy przy tym zaznaczyć, że zmiana § 1 pkt 1 lit. j, nie wpłynie na ograniczenie wykonywania czynności dozorowych nad urządzeniami technicznymi, identycznie określonymi w obecnie obowiązującym, jak i projektowanym rozporządzeniu, znajdującymi się „na rurociągach”, które dotychczas podlegały dozorowi technicznemu.

Zmiana przepisu § 2 wynika wprost ze zmiany treści art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz. U. Nr 122, poz. 1321, z późn. zm.), wprowadzonej ww. ustawą z dnia 13 maja 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw. Należy przy tym zaznaczyć, że zgodnie z art. 3 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 13 maja 2011 r., katalog urządzeń technicznych w elektrowni jądrowej podlegających dozorowi technicznemu będzie określony przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia wydanego na podstawie nowego brzmienia art. 5 ust. 4 ww. ustawy o dozorze technicznym, wprowadzonego ww. ustawą z dnia 13 maja 2011 r.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt omawianej regulacji zostanie umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), z chwilą skierowania go do uzgodnień międzyresortowych.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1) Identyfikacja problemu – analiza.

W dniu 1 lipca 2011 roku weszła w życie ustawa z dnia 13 maja 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 132, poz. 766). W art. 3 ustawa dokonuje m.in. zmiany brzmienia art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. Nr 122, poz. 1321, z późn. zm.), w następujący sposób: „2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu, z wyłączeniem urządzeń technicznych w elektrowniach jądrowych, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania tych urządzeń.”. Zatem, zmianie uległa delegacja ustawowa, na podstawie której zostało wydane obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych dozoru technicznego podlegających dozorowi technicznemu (Dz. U. Nr 120, poz. 1021, z późn. zm.).

Projektowane zmiany będą miały wpływ na przedsiębiorców działających w sektorze budownictwa rurociągów przesyłowych, Urząd Dozoru Technicznego, jak również organy architektoniczno-budowlane.

2) Określenie celów projektowanej regulacji.

Celem wydania nowej regulacji jest dostosowanie jej treści do obowiązującego stanu prawnego.

3) Analiza opcji.

Istnieją następujące opcje działania, które mogą przyczynić się do osiągnięcia celu:

- I) opcja „zerowa”,
- II) opcja o charakterze nieregulacyjnym,
- III) opcja regulacyjna.

Ad. I)

Opcja „zerowa” jest równoznaczna z niepodejmowaniem żadnych działań.

Ad. II)

Opcja o charakterze nieregulacyjnym oznacza próbę rozwiązania problemu i wypracowania skutecznych rozwiązań w drodze kontaktów roboczych z zainteresowanymi podmiotami, poza trybem legislacyjnym.

Ad. III)

Rozpatrywana opcja regulacyjna polega na zmianie treści rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz. U. Nr 120, poz. 1021, z późn. zm.), w trybie legislacyjnym.

Chcąc osiągnąć zamierzony cel, jedyną słuszną opcją jest wprowadzenie nowej regulacji w przedmiotowym zakresie. Do przeprowadzenia działań regulacyjnych obliguje także delegacja ustawowa.

4) Konsultacje społeczne.

Projektowana regulacja została skonsultowana z następującymi podmiotami:

- 1) Główny Urząd Nadzoru Budowlanego, ul. Krucza 38/42, 00-926 Warszawa;
- 2) Izba Gospodarcza Gazownictwa, ul. Kasprzaka 25, 01-224 Warszawa;
- 3) Krajowa Izba Gospodarcza, ul. Trębacka 4, 00-074 Warszawa;
- 4) Konfederacja Pracodawców Polskich, ul. Kredytowa 3, 00-056 Warszawa;
- 5) Naczelna Organizacja Techniczna, ul. Czackiego 3/5, 00-043 Warszawa;
- 6) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych LEWIATAN, ul. Klonowa 6, 00-591 Warszawa;
- 7) Polska Izba Inżynierów Budownictwa, ul. Mazowiecka 6/8, 00-048 Warszawa;
- 8) Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa, ul. Świętokrzyska 14a, 00-050 Warszawa;
- 9) Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych, ul. T. Czackiego 3/5, pok. 217, 00-043 Warszawa;
- 10) Stowarzyszenie Elektryków Polskich, ul. Świętokrzyska 14, 00-050 Warszawa;
- 11) Urząd Dozoru Technicznego w Warszawie, ul. Szczęśliwicka 34, 02-353 Warszawa;
- 12) Urząd Regulacji Energetyki, ul. Chłodna 64, 00-872 Warszawa.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych uwagi zgłosiły następujące podmioty: Izba Gospodarcza Gazownictwa, Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych, Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Urząd Dozoru Technicznego.

Izba Gospodarcza Gazownictwa, nie zgłosiła uwag do propozycji zmiany obowiązującego rozporządzenia, mającej na celu wyłączenie „urządzeń technicznych w elektrowniach jądrowych”, wyrażając jednocześnie pozytywną opinię w odniesieniu do zmiany litery j) w pkt 1 § 1 przedmiotowego rozporządzenia.

Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych (PZITS), stwierdziła, że proponowany zakres zmian znacznie uporządkuje system prawny w zakresie sprawowania nadzoru nad rurociągami przesyłowymi, a w szczególności gazociągami. Zdaniem PZITS, wymóg podporządkowania nadzoru rurociągów przesyłowych dozorowi jest niejasny, bowiem problematyka budowania i użytkowania jest uregulowana Prawem Budowlanym. Ponadto, wyłączenie rurociągów przesyłowych (w tym gazociągów) ułatwi harmonizację z regulacjami europejskimi, gdzie w Dyrektywie 97/23/WE (ciśnieniowej) rurociągi do przesyłania m.in. gazu ziemnego są wprost wyłączone.

Zdaniem **Stowarzyszenia Elektryków Polskich (SEP)**, proponowana zmiana regulacji dotycząca wyłączenia z kontroli dozoru technicznego urządzeń w elektrowniach jądrowych wymaga doprecyzowania, o jakie urządzenia techniczne chodzi. Ponadto, zdaniem SEP nie można uznać za korzystne wyłączenia spod dozoru technicznego urządzeń i rurociągów przesyłowych i technologicznych, które są objęte dozorem technicznym w elektrowniach konwencjonalnych. SEP proponuje, by zmiana dotyczyła nie wyłączenia, a ściślejszej kontroli szczególnie tych elementów, które różnią elektrownię jądrową od konwencjonalnej, i które mogą stanowić zagrożenie dla otoczenia elektrowni i mogą być przyczyną katastrofy ekologicznej. Zdaniem SEP, do kontroli tych elementów powinien być włączony Dozór Jądrowy (PAA).

Urząd Dozoru Technicznego (UDT), zauważył, że zmiany w rozporządzeniu Rady Ministrów w zakresie przepisu § 1 pkt 1 lit. j) będą skutkowały zmniejszeniem opłat z tytułu wykonywanych czynności dozoru technicznego, a tym samym obniżeniem wysokości przychodów Urzędu Dozoru Technicznego. Może to spowodować również obniżenie przewidywanej wpłaty do budżetu państwa. UDT podkreśla, że prognozowana wpłata z UDT ujęta jest w projekcie ustawy budżetowej na rok 2012, jako przychód i odpowiada jej określony wydatek budżetu państwa. Tym samym, obniżenie wpłaty skutkować będzie bądź koniecznością odpowiedniego zmniejszenia wydatków budżetu państwa, bądź zwiększeniem planowanego deficytu finansów publicznych o ww. kwotę. W ocenie UDT, katalog urządzeń podlegających dozorowi technicznemu zawarty w projektowanym rozporządzeniu nie powinien ulec ograniczeniu w stosunku do urządzeń wymienionych w obecnie obowiązującym rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych

podlegających dozorowi technicznemu. Zmiana brzmienia art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym, polegająca na wyłączeniu urządzeń technicznych w elektrowniach jądrowych w celu uregulowania ich odrębnym rozporządzeniem, pozostaje bez wpływu na fakt podlegania pozostałych urządzeń dozorowi technicznemu. Jednostki dozoru technicznego sprawują dozór nad stwarzającymi niebezpieczeństwo urządzeniami w sposób kompleksowy, od etapu projektowania do zakończenia eksploatacji, czego nie zapewniają inne organy powołane do sprawowania kontroli w ograniczonym zakresie. Zapewnienie bezpiecznej eksploatacji takich urządzeń jest obowiązkiem państwa realizowanym przez powierzenie wykonywania dozoru nad nimi niezależnym wykwalifikowanym podmiotom, jakimi są jednostki dozoru technicznego.

W celu dokonania szczegółowej analizy zapewniania bezpieczeństwa budowy i eksploatacji rurociągów przesyłowych na podstawie obowiązujących przepisów, skierowano ankietę do operatorów rurociągów, zawierającą następujące pytania:

1. W jaki sposób państwa przedsiębiorstwo zapewnia odpowiedni poziom bezpieczeństwa technicznego eksploatowanych rurociągów przesyłowych (w tym gazociągów) oraz rurociągów technologicznych?
2. Czy przedsiębiorstwo określiło własną procedurę postępowania w przypadku wystąpienia awarii rurociągu przesyłowego (gazociągu), podczas usuwania tej awarii, a następnie ponownego dopuszczenia rurociągu (gazociągu) do eksploatacji, jakie są jej najważniejsze elementy?
3. Czy podczas budowy rurociągów bądź w trakcie prowadzenia działań na rzecz zapewniania bezpieczeństwa technicznego rurociągów przesyłowych (w tym gazociągów) przedsiębiorstwo współpracowało z Urzędem Dozoru Technicznego (UDT) i w jakim zakresie?
4. Czy wskazanym byłby udział UDT w realizowanym przez przedsiębiorstwo procesie planowania, przygotowania dokumentacji, budowy, modernizacji, eksploatacji lub usuwania awarii – a jeśli tak – to w jakim zakresie?
5. Czy występują problemy podczas współpracy z UDT (jeśli taka jest prowadzona) – a jeśli tak – to jakie?
6. Jak kształtują się obecnie koszty przedsiębiorstwa związane z utrzymaniem odpowiedniego stanu technicznego i bezpieczeństwa posiadanych lub eksploatowanych rurociągów przesyłowych (gazociągów)?

Ankietę skierowano do: Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A., Mazowieckiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o., Pomorskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o., Karpackiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o., Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o., Wielkopolskiej Spółki

Gazownictwa Sp. z o.o., Dolnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o., Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” S.A. oraz Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Ankieta wykazała przede wszystkim, że operatorzy rurociągów przesyłowych (w tym gazociągów) mają wewnętrzne zintegrowane systemy zarządzania zapewniające bezpieczeństwo eksploatowanych rurociągów. Systemy te opierają się na obowiązujących normach technicznych oraz są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego i energetycznego. W ramach systemów zarządzania, operatorzy rurociągów przesyłowych zapewniają odpowiedni poziom bezpieczeństwa technicznego eksploatowanych rurociągów na każdym etapie planowania, projektowania, budowy i eksploatacji tych rurociągów, również w przypadku wystąpienia ewentualnych awarii, przez stosowanie odpowiednich procedur i instrukcji opracowanych również w oparciu o szereg norm obowiązujących w tym zakresie. Systemy eksploatacji sieci rurociągów, opracowywane przez ich operatorów obejmują m.in.:

- procedury i instrukcje bieżącej eksploatacji rurociągu obejmujące: kontrole, konserwacje, przeglądy, sprawdzenia działania, pomiary i badania,
- procedurę odbioru zadań inwestycyjnych, remontowych i modernizacyjnych,
- procedurę wyłączenia rurociągu przesyłowego z eksploatacji,
- procedurę likwidację rurociągu przesyłowego,
- procedurę stanu technicznego rurociągu.

Jako główne utrudnienia, wynikające z tytułu prowadzonych czynności dozorowych przez jednostki dozoru technicznego, operatorzy wskazywali:

- wydłużenie procesu inwestycyjnego, podwyższenie kosztów budowy oraz późniejszej eksploatacji rurociągów,
- udział Urzędu Dozoru Technicznego w sytuacjach awaryjnych powodowałby niepotrzebne przedłużenie czasu usunięcia awarii i przywrócenia rurociągu do eksploatacji,
- wydłużenie czasu przygotowania inwestycji o okres niezbędny do uzgodnienia dokumentacji z Urzędem Dozoru Technicznego,
- konieczność przekazywania przez operatorów do Urzędu Dozoru Technicznego protokołów z kontroli i badań sieci rurociągów w trakcie ich eksploatacji.

5) Analiza kosztów i korzyści.

a) Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie projektowanej zmiany nie wpłynie na zwiększenie wydatków budżetu państwa oraz nie spowoduje skutków dla dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Należy przy tym wskazać, że obawy dotyczące możliwości odprowadzenia przez Urząd Dozoru Technicznego (na co wskazał w uwagach UDT w ramach konsultacji społecznych) mniejszej kwoty do Skarbu Państwa (zgodnie z przepisami ustawy o dozorze technicznym) względem zaplanowanego budżetu na rok 2012, są niezasadne. Obecny bowiem projekt rozporządzenia zacznie obowiązywać od dnia 1 stycznia 2013.

Ponadto, biorąc pod uwagę średnioroczny wzrost liczby urządzeń technicznych objętych przez Urząd Dozoru Technicznego dozorem pełnym i ograniczonym, w wysokości 40 tys. urządzeń rocznie, wykreślenie rurociągów przesyłowych z rozporządzenia (około 1,2 tys. urządzeń) będzie stanowił znikomy wpływ na kwotę odprowadzaną rocznie przez Prezesa Urzędu Dozoru Technicznego na rzecz Skarbu Państwa.

Z rocznych sprawozdań Urzędu Dozoru Technicznego za lata 2009-2011, przedstawiających analizę nieszczęśliwych wypadków i niebezpiecznych uszkodzeń urządzeń technicznych, wynika, iż dozorem technicznym pełnym lub ograniczonym jest objętych w sumie około 1230 rurociągów przesyłowych, na ogólną liczbę urządzeń technicznych objętych dozorem pełnym i ograniczonym wynoszącą 1028969. Ponadto, powyższa analiza nieszczęśliwych wypadków wykazuje brak nieszczęśliwych zdarzeń, których przyczyny mogły leżeć zarówno po stronie czynników zewnętrznych, jak i innych niż czynniki zewnętrzne (np., czynnik ludzki). Analiza odnośni się również do rurociągów nie objętych dozorem technicznych, wskazując brak wystąpienia nieszczęśliwych wypadków na tych urządzeniach.

b) Wpływ na rynek pracy.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

c) Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana zmiana dotycząca wykreślenia rurociągów przesyłowych z obowiązującego rozporządzenia pozwoli przede wszystkim na uporządkowanie systemu prawnego w zakresie sprawowania dozoru technicznego nad rurociągami przesyłowymi przy zapewnieniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa tych obiektów budowlanych i nie dublowania przez UDT działań praktycznie realizowanych przez operatorów posiadających i użytkujących rurociągi. Proponowana zmiana wpłynie więc korzystnie przede wszystkim na przedsiębiorców działających w sektorze budowy rurociągów przesyłowych oraz na operatorów tych rurociągów,

odciążając ich od ponoszenia kosztów z tytułu prowadzonego dozoru technicznego, jak i usprawniając proces budowy rurociągów.

Czynności dozoru technicznego wykonywane w ramach sprawowanego dozoru technicznego przez właściwe jednostki UDT wynikają z zapisów ustawy z dnia 21 grudnia 2000 roku o dozorcze technicznym (Dz. U. z 2000 r. Nr 122, poz.1321, z późn. zm.), a koszty związane z nimi ponosi przedsiębiorca. Operator rurociągu przesyłowego, który ma zamiar wybudować rurociąg podlegający, zgodnie z obowiązującymi przepisami dozorowi technicznemu, powinien:

- opracować warunki techniczne dla projektowania, wytwarzania, naprawiania lub modernizowania projektowanego rurociągu przesyłowego po ustaleniu ich z jednostką dozoru technicznego i z nią je uzgodnić – konieczność wniesienia opłaty przewidzianej w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego (Dz. U. Nr 229, poz. 1502, z późn. zm.),
- uzgodnić opracowaną dokumentację techniczną z jednostką dozoru technicznego na zgodność z warunkami dozoru technicznego oraz otrzymać dla tego rurociągu przesyłowego ustaloną formę dozoru technicznego – konieczność wniesienia opłaty przewidzianej w ww. rozporządzeniu Ministra Gospodarki,
- przeprowadzić z udziałem jednostki dozoru technicznego badania wybudowanego rurociągu przesyłowego oraz uzyskać protokół i decyzję na jego eksploatację – konieczność wniesienia opłaty przewidzianej w ww. rozporządzeniu Ministra Gospodarki,
- przeprowadzać coroczny dozór techniczny w ustalonej formie – konieczność wnoszenia corocznej opłaty przewidzianej w ww. rozporządzeniu Ministra Gospodarki.

Należy równocześnie mieć na uwadze, że koszty ponoszone przez operatora związane z dozorem technicznym są kosztami przenoszonymi do kalkulacji taryfy za przesył i dystrybucję gazu ziemnego. W konsekwencji za podwójny nadzór organów państwa (nadzór architektoniczno – budowlany z ustawy Prawo budowlane i Urząd Dozoru Technicznego z ustawy o dozorcze technicznym) nad projektowaniem, budową i eksploatacją rurociągów przesyłowych płaci odbiorca gazu ziemnego.

Przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.), normują działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych, w tym rurociągów przesyłowych. Zgodnie z ww. przepisami rurociągi przesyłowe należy projektować i budować, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając:

- 1) spełnienie wymagań podstawowych dotyczących: bezpieczeństwa konstrukcji, bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczeństwa użytkowania, odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska;
- 2) możliwość utrzymania właściwego stanu technicznego.

Ustawa - Prawo budowlane określa szczegółowe wymagania jakie należy spełnić, związane z projektowaniem, budową i utrzymaniem obiektów budowlanych. Ponadto, ustawa ta wskazuje, że do obowiązków właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego, należy między innymi utrzymywanie i użytkowanie obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem oraz w należyтым stanie technicznym. Ponadto, obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli:

- 1) okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego;
- 2) okresowej, co najmniej raz na 5 lat (niezależnie od kontroli corocznej), polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego.

Mając na uwadze przepisy ww. ustawy, które nakładają na osoby projektujące, budujące, a także właściciela lub zarządcę obiektów budowlanych, którymi są rurociągi przesyłowe, oraz określone obowiązki związane z utrzymaniem właściwego stanu technicznego tych obiektów, utrzymanie obowiązku prowadzenia dozoru technicznego rurociągów przesyłowych wydaje się być powieleniem wykonywanych już kontroli. Ponadto, utrzymanie obecnych przepisów powoduje nałożenie na podmioty gospodarcze oraz jednostki administracji państwowej (Urząd Dozoru Technicznego) dodatkowych obciążeń administracyjnych generujących niczym nie uzasadnione koszty.

d) Wpływ na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana zmiana nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6) Rekomendacje.

Wydanie projektowanej regulacji jest uzasadnione zmianą delegacji ustawowej, na podstawie której zostało wydane obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu. Zmiana delegacji została wprowadzona ustawą z dnia 13 maja 2011 r. *o zmianie ustawy – Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 132, poz. 766).

Ponadto, projektowana regulacja uporządkuje system prawny w zakresie sprawowania dozoru technicznego nad rurociągami przesyłowymi, który od wielu lat budził wiele niejasności i wątpliwości zarówno po stronie przedsiębiorców, organów architektoniczno-budowlanych, jak i organów sprawujących dozór techniczny.